

บทสรุปผู้บริหาร

ชื่อผลงาน แนวทางในการตรวจสอบของผู้ตรวจการแผ่นดินกรณีร้องเรียนกรมบังคับคดี เจ้าพนักงานบังคับคดี และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์

สภาพปัญหา

การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ จะต้องอยู่ภายในขอบเขตที่กฎหมายกำหนด โดยข้อจำกัดอำนาจที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ห้ามมิให้ผู้ตรวจการแผ่นดิน รับเรื่องและผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นเรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาลหรือเรื่องที่ศาลมีคำพิพากษา คำสั่ง หรือคำวินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้ว จากการศึกษาเรื่องร้องเรียนที่ประชาชนได้ร้องเรียนกรมบังคับคดี สำนักงานบังคับคดีจังหวัด เจ้าพนักงานบังคับคดี และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ พบว่าประเด็นในการร้องเรียนจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานบังคับคดีและเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ซึ่งหากพิจารณาตามนิยามของคำว่า “หน่วยงานของรัฐ” และ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” แล้ว กรมบังคับคดี เจ้าพนักงานบังคับคดี และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ย่อมอยู่ในอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินที่ดำเนินการตรวจสอบ หากปรากฏว่าบุคคลใดได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรม อันเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจ ตามกฎหมาย แต่หากพิจารณาจากกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2561 จะพบว่า ข้อ 2 กำหนดว่า “ให้กรมบังคับคดีมีภารกิจเกี่ยวกับการบังคับคดีแพ่ง คดีล้มละลาย และคดีฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ตามคำพิพากษา การชำระบัญชีตามคำสั่งศาล การวางทรัพย์ การประเมินราคาทรัพย์สิน และการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทชั้นบังคับคดี ดำเนินการยึดอายัด และจำหน่ายทรัพย์สิน รวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้ในคดีล้มละลาย ตลอดจนกำกับการณ์ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ เพื่อให้เจ้าหนี้และผู้มีส่วนได้เสียได้รับการชำระหนี้จากลูกหนี้อย่างเป็นธรรม โดยให้มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้ (1) ดำเนินการบังคับคดีแพ่งตามคำสั่งศาล (2) ดำเนินการบังคับคดีล้มละลายตามคำสั่งศาล... เมื่อพิจารณาถึงหน้าที่และอำนาจของกรมบังคับคดีแล้ว จะเห็นว่า หน้าที่และอำนาจในการบังคับคดีแพ่ง การบังคับคดีล้มละลาย และการดำเนินการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ตามคำสั่งศาล ของกรมบังคับคดีนั้น กฎกระทรวงกำหนดไว้ว่าเป็นการดำเนินการบังคับคดี “ตามคำสั่งศาล” ประกอบกับการดำเนินการบังคับคดีเป็นการดำเนินการเพื่อให้มีการบังคับให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาล จึงถือได้ว่าการบังคับคดี เป็นกระบวนการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีของศาล

จากการศึกษาแนวคำวินิจฉัยเรื่องร้องเรียนของผู้ตรวจการแผ่นดินเกี่ยวกับกรมบังคับคดี เจ้าพนักงานบังคับคดี และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ พบว่า ยังไม่มีแนวทางหรือขั้นตอนในการพิจารณาเรื่องร้องเรียนที่ชัดเจนแน่นอน หรือเรื่องร้องเรียนที่มีลักษณะเหมือนหรือคล้ายคลึงกันคำวินิจฉัย

ของผู้ตรวจการแผ่นดินยังไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน กล่าวคือ เรื่องร้องเรียนบางเรื่องร้องเรียนว่า การขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ร้องเรียนในคดีแพ่งไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่าการบังคับคดีเป็นการปฏิบัติให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลภายหลังจากที่ศาลได้มีคำพิพากษาแล้ว ดังนั้น จึงเป็นเรื่องที่ศาลมีคำพิพากษา คำสั่ง หรือคำวินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้ว จึงไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณา แต่บางเรื่องร้องเรียนว่าการขายทอดตลาดทรัพย์สินโดยไม่เป็นธรรม เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์อายัดทรัพย์มรดกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย การขายทอดตลาดทรัพย์สินโดยไม่โปร่งใส การอายัดเงินฝากโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ตรวจการแผ่นดินก็รับไว้พิจารณาตรวจสอบ โดยภายหลังจากการตรวจสอบแล้วบางเรื่องผู้ตรวจการแผ่นดิน มีคำวินิจฉัยว่าไม่ปรากฏว่ามีการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่หรือปฏิบัติหรือละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชน แต่บางเรื่องก็วินิจฉัยว่าเป็นกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งเสร็จเด็ดขาดแล้ว

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาแนวคิดและบทบาทอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินตามกฎหมายในการตรวจสอบอำนาจรัฐ แนวคำวินิจฉัยเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับกรมบังคับคดี เจ้าพนักงานบังคับคดีและเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ของผู้ตรวจการแผ่นดิน (2) ศึกษาแนวคิดและบทบาทอำนาจหน้าที่ของกรมบังคับคดี เจ้าพนักงานบังคับคดี และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 รวมถึงแนวคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองเกี่ยวกับกรมบังคับคดี เจ้าพนักงานบังคับคดี และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ (3) เพื่อเสนอแนวทางในการตรวจสอบของผู้ตรวจการแผ่นดิน กรณีร้องเรียนกรมบังคับคดี ที่มีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐ และกรณีร้องเรียนเจ้าพนักงานบังคับคดีและเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อให้เจ้าหน้าที่สอบสวนของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีแนวปฏิบัติ ในการเสนอความเห็นหรือข้อพิจารณาเรื่องร้องเรียนดังกล่าวต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน

วิธีการศึกษา

ศึกษาทางเอกสาร (Documentary Research) จากตำรา หนังสือ วารสาร กฎหมาย บทความ แนวคำวินิจฉัยเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับกรมบังคับคดี เจ้าพนักงานบังคับคดี และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ของผู้ตรวจการแผ่นดิน คำพิพากษาและคำสั่งของศาลปกครอง และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งค้นคว้าข้อมูลทางเว็บไซต์และอินเทอร์เน็ต

ข้อค้นพบสำคัญ

จากการศึกษารวบรวมคำวินิจฉัยของผู้ตรวจการแผ่นดินในเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับกรมบังคับคดี เจ้าพนักงานบังคับคดี และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ วิเคราะห์เปรียบเทียบกับ

คำพิพากษาและคำสั่งของศาลปกครองสูงสุดแล้ว สามารถสรุปสาเหตุอันเป็นที่มาของปัญหาการวินิจฉัยเรื่องร้องเรียนของผู้ตรวจการแผ่นดิน กรณีร้องเรียนกรมบังคับคดี เจ้าพนักงานบังคับคดี และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ได้ 3 ประการ คือ (1) การไม่กำหนดบทนิยามเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับกรมบังคับคดี เจ้าพนักงานบังคับคดี และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ (2) การที่ผู้ตรวจการแผ่นดินยึดถือหลักการแก้ไขปัญหาให้กับผู้ร้องเรียนที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม และ (3) การไม่กำหนดแนวทางการวินิจฉัยเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับกรมบังคับคดี เจ้าพนักงานบังคับคดี และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์

ในการที่ผู้ตรวจการแผ่นดินจะกำหนดแนวทางการวินิจฉัยเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับกรมบังคับคดี เจ้าพนักงานบังคับคดี และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ในเบื้องต้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องพิจารณาก่อนว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 ซึ่งเป็นฉบับที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน มีการบัญญัติให้ผู้ตรวจการแผ่นดินรับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับกรมบังคับคดี เจ้าพนักงานบังคับคดี และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ไว้พิจารณาดำเนินการได้หรือไม่ หากพิจารณานิยามตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 “หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานอื่นที่ใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางปกครองหรือให้ดำเนินกิจการทางปกครองด้วย ส่วน “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างซึ่งปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐ และเจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องถิ่น และให้หมายความรวมถึงกรรมการ อนุกรรมการ และบุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางปกครองหรือให้ดำเนินกิจการทางปกครองด้วย เมื่อพิจารณาจากบทนิยามดังกล่าวจึงถือว่ากรมบังคับคดีเป็นหน่วยงานของรัฐ เจ้าพนักงานบังคับคดีและเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 ดังนั้น โดยหลักผู้ตรวจการแผ่นดินจึงสามารถตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของกรมบังคับคดี เจ้าพนักงานบังคับคดี และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ได้

แต่อย่างไรก็ตามยังต้องพิจารณาต่อไปว่าการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของ กรมบังคับคดี เจ้าพนักงานบังคับคดี และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ดังกล่าวเข้าข้อยกเว้นตามกฎหมายที่ทำให้ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่สามารถกระทำได้หรือไม่ ซึ่งข้อยกเว้นดังกล่าวคือบทบัญญัติมาตรา 37 (2) ซึ่งกำหนดว่า ภายใต้บังคับมาตรา 6 ห้ามมิให้ผู้ตรวจการแผ่นดินรับเรื่องและผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาแล้วเห็นว่ามีลักษณะเป็นเรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาลหรือเรื่องที่ศาลมีคำพิพากษา คำสั่ง หรือคำวินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้ว ในลำดับต่อมาจึงต้องพิจารณาว่า การปฏิบัติหน้าที่ของกรมบังคับคดี เจ้าพนักงานบังคับคดี และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เป็นเรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาลหรือเรื่องที่ศาลมีคำพิพากษา คำสั่ง หรือคำวินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้วหรือไม่ หากพิจารณาการกิจของ

กรมบังคับคดีตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2561 ข้อ 2 กำหนดว่า ให้กรมบังคับคดี มีภารกิจเกี่ยวกับการบังคับคดีแพ่ง คดีล้มละลายและคดีฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ตามคำพิพากษา การชำระบัญชีตามคำสั่งศาลการวางทรัพย์ การประเมินราคาทรัพย์สิน และการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทชั้นบังคับคดี ดำเนินการยึดอายัด และจำหน่ายทรัพย์สิน รวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้ในคดีล้มละลาย ตลอดจนกำกับกำกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ เพื่อให้เจ้าหนี้และผู้มีส่วนได้เสียได้รับการชำระหนี้จากลูกหนี้อย่างเป็นธรรม โดยให้มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้ (1) ดำเนินการบังคับคดีแพ่งตามคำสั่งศาล (2) ดำเนินการบังคับคดีล้มละลายตามคำสั่งศาล...

จากกฎกระทรวงดังกล่าวจะเห็นได้ว่า กรมบังคับคดีมีภารกิจในการดำเนินการบังคับคดีแพ่งและการบังคับคดีล้มละลาย โดยมีการระบุคำว่า “ตามคำสั่งศาล” ดังนั้น หากพิจารณาด้วยบทกฎหมายอย่างเคร่งครัดจึงต้องถือว่าการดำเนินการของกรมบังคับคดีในการบังคับคดีแพ่งเป็นการดำเนินการตามคำสั่งของศาล ซึ่งจะมีผลทำให้เรื่องร้องเรียนที่เป็นการร้องเรียนการดำเนินการบังคับคดีแพ่งและการดำเนินการบังคับคดีล้มละลายทุกเรื่องไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินที่จะตรวจสอบได้ เพราะถือว่าเป็นเรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาลหรือเรื่องที่ศาลมีคำพิพากษาคำสั่ง หรือคำวินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้ว และเมื่อพิจารณาประกาศผู้ตรวจการแผ่นดิน เรื่อง กำหนดเรื่องให้ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่รับไว้พิจารณาตามมาตรา 37 (8) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 พ.ศ. 2562 ข้อ 3 ซึ่งบัญญัติให้เรื่องที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นเรื่องและผู้ตรวจการแผ่นดินไม่รับไว้พิจารณาตามมาตรา 37 (8) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 ... (6) เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาพิพากษา อรรถคดีของศาล ประกอบกับคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการรับเรื่องร้องเรียนกรมบังคับคดี เจ้าพนักงานบังคับคดี และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว สามารถสรุปได้ว่า แม้ว่ากรมบังคับคดีซึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครอง และเจ้าพนักงานบังคับคดีซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่การดำเนินการของเจ้าพนักงานบังคับคดีเป็นการดำเนินการในขั้นตอนการบังคับคดีตามคำพิพากษาของศาล จึงเป็นการใช้อำนาจเกี่ยวกับการบังคับคดีตามคำพิพากษาของศาลยุติธรรม ส่วนการบังคับคดีล้มละลายเป็นการใช้อำนาจของศาลล้มละลาย ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงเห็นว่าผู้ตรวจการแผ่นดินไม่สามารถรับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับกรมบังคับคดี เจ้าพนักงานบังคับคดี และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไว้พิจารณาได้

หากพิจารณาในลำดับถัดไป มีประเด็นที่จะต้องพิจารณาต่อไปว่า การไม่รับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับกรมบังคับคดี เจ้าพนักงานบังคับคดี และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ไว้พิจารณาดำเนินการนั้น ผู้ตรวจการแผ่นดินควรจะไม่นับเรื่องไว้พิจารณาทุกเรื่องโดยไม่มีข้อยกเว้นหรือไม่ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า จากการศึกษาวิเคราะห์เรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับกรมบังคับคดี เจ้าพนักงานบังคับคดี และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ที่ยื่นต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน สามารถจำแนกลักษณะของคำร้องเรียนออกได้เป็น

2 ประเภท คือ คำร้องเรียนที่มีคำขอกระทบต่อการบังคับคดีโดยตรง และคำร้องเรียนที่มีคำขอที่ไม่กระทบต่อการบังคับคดีโดยตรง โดยผู้ศึกษาเห็นว่าคำร้องเรียนที่มีคำขอกระทบ ต่อการบังคับคดีโดยตรงเท่านั้นที่ถือว่าเป็นเรื่องที่ได้มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาลหรือเรื่องที่ศาลมีคำพิพากษา คำสั่งหรือคำวินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้ว เนื่องจากอำนาจดังกล่าวเป็นอำนาจของศาลยุติธรรม หากผู้ตรวจการแผ่นดินวินิจฉัยก้าวล่วงเข้าไปในเรื่องดังกล่าว และต่อมาศาลมีคำพิพากษาแตกต่างไปจากคำวินิจฉัยของผู้ตรวจการแผ่นดิน อาจก่อให้เกิดปัญหาได้ ส่วนคำร้องเรียนที่มีคำขอที่ไม่กระทบต่อการบังคับคดีโดยตรง ไม่ถือว่าเป็นเรื่องที่ได้มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาลหรือเรื่องที่ศาลมีคำพิพากษา คำสั่งหรือคำวินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้ว ดังนั้น ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงสามารถตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของกรมบังคับคดี เจ้าพนักงานบังคับคดี และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ในกรณีดังกล่าวได้

ข้อเสนอแนะ

ผู้ศึกษาเห็นว่าควรจะมีการจัดทำคู่มือเจ้าหน้าที่สอบสวนในการพิจารณาเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับกรมบังคับคดี เจ้าพนักงานบังคับคดี และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เพื่อให้ทราบถึงขั้นตอนการปฏิบัติงานรวมถึงทำให้ทราบขั้นตอนการบังคับคดีแพ่งและการบังคับคดีล้มละลายเพื่อให้เห็นภาพได้ชัดเจนยิ่งขึ้นเมื่อมีการร้องเรียนเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว โดยผู้เขียนขอเสนอแนะขั้นตอนในการพิจารณาดังต่อไปนี้

๑. เมื่อได้รับเรื่องร้องเรียนได้รับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับกรมบังคับคดี เจ้าพนักงานบังคับคดี และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แล้ว ควรมีการตรวจสอบว่าประเด็นแห่งการร้องเรียนนั้น ผู้ร้องเรียนได้ยื่นคำร้องหรือคำขอต่อศาลให้พิจารณาแล้วหรือไม่ หากมีการยื่นคำร้องหรือคำขอให้ศาลพิจารณาแล้ว เรื่องดังกล่าวถือว่าเป็นเรื่องที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล จึงเห็นควรไม่รับเรื่องร้องเรียนดังกล่าวไว้พิจารณา

๒. หากประเด็นที่ร้องเรียน ไม่ได้มีการยื่นคำร้องหรือคำขอให้ศาลพิจารณา ให้พิจารณาว่าประเด็นแห่งการร้องเรียนเป็นคำขอที่มีผลกระทบต่อการบังคับคดีโดยตรงหรือไม่

๓. หลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่าเรื่องใดเป็นเรื่องที่มีผลกระทบต่อการบังคับคดีโดยตรงหรือไม่นั้น ให้พิจารณาตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

๔. กรณีที่ประเด็นตามคำร้องเรียนไม่สามารถจำแนกได้ตามตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้น ให้พิจารณาว่า หากผู้ตรวจการแผ่นดินมีคำวินิจฉัยในเรื่องดังกล่าวแล้วจะมีผลทำให้การบังคับคดีตามคำพิพากษาของศาลต้องมอันเปลี่ยนแปลงไปจากคำพิพากษาหรือหมายบังคับคดีของศาลหรือไม่ หากผู้ตรวจการแผ่นดินวินิจฉัยแล้วจะมีผลทำให้การบังคับคดีตามคำพิพากษาของศาลต้องมอันเปลี่ยนแปลงไปจากคำพิพากษาหรือหมายบังคับคดีของศาล เรื่องดังกล่าวถือว่าเป็นเรื่องที่มีผลต่อการบังคับคดีโดยตรง

๕. กรณีที่เป็นเรื่องที่มีผลต่อการบังคับคดีโดยตรง ควรจะวินิจฉัยว่า เรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องการบังคับคดี ซึ่งการบังคับคดีนั้นเป็นกระบวนการปฏิบัติให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลภายหลังจากที่ศาลได้มีคำพิพากษาแล้ว ดังนั้น จึงเป็นเรื่องที่ศาลมีคำพิพากษา คำสั่ง หรือคำวินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้ว ซึ่งห้ามมิให้ผู้ตรวจการแผ่นดินรับไว้พิจารณา

๖. กรณีที่เป็นการร้องเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์หรือเจ้าพนักงานบังคับคดี ซึ่งมีใช้คำขอที่มีผลต่อการบังคับคดีโดยตรง จะเป็นการตรวจสอบการปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย จึงควรที่จะพิจารณาว่าเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์หรือเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ดำเนินการไปตามหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายแล้วหรือไม่ หากไม่ปรากฏว่ามีการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายแล้ว ควรที่จะวินิจฉัยให้ยุติการพิจารณา